

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua, веб-сайт: www.nerc.gov.ua

20.04.2016

№ 3928/16/7-16

на № _____

Народний депутат України
Марченко О.О.

Шановний Олександр Олександровичу!

У зв'язку із Вашим запитом від 31.03.2016 № 03-25, надісланим листом Верховної Ради України від 01.04.2016 №11/10-879 Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, в межах компетенції повідомляю.

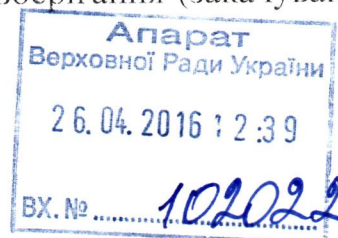
З 01.10.2015 введено в дію Закон України «Про ринок природного газу» (далі – Закон України), який визначає правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, а також здатного до інтеграції з ринками природного газу держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

Закон України прийнято на виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, цей Закон спрямований на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики, а саме: Директиви 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу та про скасування Директиви 2003/55/ЄС; Регламенту (ЄС) 715/2009 про умови доступу до мереж транспортування природного газу та яким скасовується Регламент (ЄС) 1775/2005; Директиви 2004/67/ЄС про здійснення заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу.

Відповідно до положень статті 1 Закону України:

доступ – право користування потужністю об'єкта газової інфраструктури в обсязі та на умовах, встановлених у договорі про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG;

потужність – максимально допустиме перетікання обсягу природного газу, виражене в одиницях енергії до одиниці часу, що надається замовнику відповідно до договору про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG;

0068435

розподіл потужності – надання, встановлення умов та порядку реалізації, а також здійснення інших процедур, пов'язаних із правом користування потужністю об'єкта газової інфраструктури.

Отже, здійснення оплати вартості послуг оператора газотранспортної системи та оператора газорозподільної системи споживачем, як плати за потужність, передбачено Законом України та є європейською практикою.

Відповідно до абзацу четвертого пункту 3 частини 6 статті 4 Закону будь-які платежі, пов'язані з доступом до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG або приєднанням до газотранспортної або газорозподільної системи (у тому числі тарифи на послуги транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу та послуги установки LNG), розраховуються незалежно від фізичного шляху слідування природного газу.

Отже, забезпечення потужності, право користування якою оператор газотранспортної системи та оператор газорозподільної системи може надати замовникам, зокрема побутовим споживачам (населенню), з гарантією реалізації такого права не залежить від фактичних обсягів споживання природного газу та від фізичного шляху слідування природного газу.

Згідно положень пункту 1 розділу III Правил постачання природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2496 підставами для постачання природного газу побутовому споживачу є, зокрема:

наявність у побутового споживача договору розподілу природного газу, укладеного з Оператором ГРМ, до газорозподільної системи якого підключений об'єкт споживача, та присвоєння споживачу Оператором ГРМ персонального ЄІС-коду як суб'єкту ринку природного газу;

наявність у побутового споживача укладеного з постачальником договору постачання природного газу побутовим споживачам та дотримання його умов.

Так, відповідно до Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2500, оплата вартості послуг газопостачання здійснюється споживачами за фактичні об'єми (обсяги) споживання природного газу за ціною, зазначеною постачальником у відповідних платіжних документах.

Відповідно до пункту 11 розділу III Правил, постачання природного газу побутовим споживачам здійснюється за вільними цінами, крім ціни постачальника із спеціальними обов'язками, яка встановлюється відповідно до законодавства.

Згідно з абзацом першим частини першої статті 11 Закону, з метою забезпечення загальнопосуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу у виключних випадках та на визначений строк можуть покладатися спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

Так, Кабінет Міністрів України постановою від 01.10.2015 № 758 затвердив Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальнопосуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (відносини у перехідний період) (далі – Положення).

Відповідно до пункту 13 Положення (із змінами внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 №234) встановлено, що з 1 жовтня 2015

року діють граничні роздрібні ціни на природний газ для побутових споживачів, диференційовані залежно від виду та обсягів використання природного газу, а саме:

- 1) для приготування їжі та/або підігріву води – 7,188 гривні за 1 куб. метр;
- 2) для індивідуального опалення або комплексного використання (індивідуальне опалення, приготування їжі та/або підігріву води) — 7,188 гривні за 1 куб. метр, крім обсягів до 1200 куб. метрів, що використані за період з 1 жовтня 2015 р. по 31 березня 2016 р. (включно), за ціною 3,6 гривні за 1 куб. метр.

Граничні роздрібні ціни на природний газ для побутових споживачів у період з 1 травня 2016 р. по 31 березня 2017 р. (включно) встановлюються окремим рішенням Кабінету Міністрів України.

Відповідно до пункту 18 Положення Міненергугілля оприлюднює всю інформацію щодо розрахунку визначених цим Положенням цін, а також іншу інформацію стосовно поступового приведення цін на природний газ, зокрема, для побутових споживачів до ринкового рівня на власному офіційному веб-сайті.

Додатково зазначасмо, що у відповідності пункту 3 глави 4 Розділу IX Кодексу ГРМ, якщо побутовий споживач за договором розподілу природного газу не забезпечений лічильником газу, фактичний об'єм спожитого (розподіленого/поставленого) природного газу по об'єкту побутового споживача за відповідний календарний місяць визначається за нормами споживання. При цьому, якщо по об'єкту споживача будуть відсутні зареєстровані особи та на об'єкті споживача не буде в установленому законодавством порядку припинено розподіл природного газу, об'єм спожитого природного газу параховується, виходячи з розрахунку на одну особу.

Одnocześnie, відповідно Типового договору розподілу природного газу, оплата вартості послуги Оператора ГРМ з розподілу природного газу здійснюється споживачем за тарифом, встановленим Регулятором для Оператора ГРМ, що сплачується як плата за потужність (абонентська плата), з урахуванням вимог Кодексу газорозподільних систем, затвердженим постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (далі – Кодекс ГРМ). При цьому, тариф на послуги розподілу, встановлений Регулятором виходячи з величини приєднаної потужності об'єкта споживача, є обов'язковим для сторін договору з дати набрання чинності постановою Регулятора щодо його встановлення.

Законом України «Про ринок природного газу» передбачається визначення та встановлення НКРЕКП тарифу на послуги розподілу, як вираженої у грошовій формі вартості забезпечення замовнику обсягу приєднаної потужності, вираженої в одиницях енергії та/або м³ до одиниці часу та розрахунок вартості оплати послуги розподілу природного газу Оператора ГРМ, що сплачується як плата за потужність (абонентська плата).

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, на виконання Закону України «Про ринок природного газу» були прийняті відповідні рішення, зокрема, щодо зміни тарифної методології на транспортування природного газу для споживачів України (запровадження системи «вхід-вихід», відповідно до якої тарифи на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу визначаються як виражена у грошовій формі вартість забезпечення у планованому періоді замовнику

обсягу замовленої потужності, вираженої в 1000 м³ (одиницях енергії) до одиниці часу в точках входу в газотранспортну систему та точках виходу з газотранспортної системи).

Комісією 25.02.2016 прийнято постанову НКРЕКП № 236 «Про затвердження Методики визначення та розрахунку тарифу на послуги розподілу природного газу», яку погоджено Антимонопольним комітетом України та Державною регуляторною службою України, та подано на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому законодавством порядку. Постанова НКРЕКП від 25.02.2016 № 236 набирає чинності з дня її офіційного опублікування. Станом на сьогодні Міністерством юстиції України державну реєстрацію постанови НКРЕКП від 25.02.2016 № 236 не проведено та не опубліковано.

Отже, постанова НКРЕКП від 25.05.2016 № 236 «Про затвердження Методики визначення та розрахунку тарифу на послуги розподілу природного газу» не набрала чинності та встановити тарифи на послуги розподілу природного газу із застосуванням вартості забезпечення замовнику обсягу технічної потужності, вираженої в одиницях енергії/м³ до одиниці часу Комісія не має можливості.

На сьогодні, до складу роздрібної ціни на природний газ для побутових споживачів включаються, зокрема тарифи на послуги транспортування та розподілу природного газу, які відповідно до діючої методології тарифоутворення визначаються в залежності від фактичних обсягів розподілу природного газу.

При цьому, Кабінетом Міністрів України при формуванні цін на природний газ для побутових споживачів не було прийняте рішення щодо визначення виключно ціни газу як товару (ціни реалізації природного газу) з урахуванням максимальної торгової націнки постачальника природного газу із спеціальними обов'язками та коефіцієнту, що враховує податок на додану вартість, без урахування тарифів на послуги транспортування у точках виходу з газотранспортної системи та розподілу природного газу.

У зв'язку з цим, створена ситуація щодо неможливості виконання вимог Закону України «Про ринок природного газу» Регулятором (у частині встановлення тарифів на послуги транспортування та розподілу природного газу виходячи з величини потужності) та, як наслідок, і суб'єктами ринку природного газу (в частині, зокрема укладання договорів).

Отже, на сьогоднішній день кінцева ціна природного газу для побутових споживачів (населення) включає до свого складу, зокрема тарифи на послуги транспортування та розподілу природного газу, які розраховуються відповідно до Методики розрахунку тарифів на транспортування та постачання природного газу для підприємств з газопостачання та газифікації, затвердженої постановою НКРЕ від 04.09.2002 № 983, Методики розрахунку тарифів на послуги з транспортування природного газу магістральними трубопроводами, затвердженої постановою НКРЕ від 04.09.2002 № 984.

Відповідно до прогнозних розрахунків (за умови незмінної собівартості послуг транспортування та розподілу природного газу та вартості газу як товару) при запровадженні тарифу на послуги розподілу природного газу виходячи з величини приєднаної потужності об'єкта споживача (абоненти) шляхом відокремлення вартості послуг транспортування та розподілу природного газу із

структури кінцевої ціни в окремий платіж, сумарна річна вартість послуг газопостачання для населення розрахунково зменшиться для 76,5% споживачів (споживачі, які використовують природний газ комплексно, в тому числі на опалення, з'установленими типорозмірами лічильників G 4,0 та G 6,0).

Враховуючи викладене, на сьогодні, у зв'язку із зміною методології визначення та розрахунку тарифів на природний газ ніяких додаткових стягнень із споживачів природного газу, а також платежів до цін на природний газ, визначених постановою КМУ від 01 жовтня 2015 року № 758, не передбачено.

Крім того, з метою оцінки Концепції відокремлення плати за користування Сдиною газотранспортною системою України від плати за природний газ як товар в Україні було проведено опитування споживачів України (населення) газорозподільними компаніями (загальна кількість опитаних становить 71068 осіб).

Результати опитування встановили, що:

- 71% опитаних громадян підтримують деталізацію рахунків за газ із відокремленням сум плати безпосередньо за спожитий газ і за користування газотранспортною системою. При цьому 41% опитаних вважають, що для них така інформація є важливою і 30% – лише цікавою. Крім того, 52,9% опитаних підтримують думку про те, що отримувати окремі рахунки за газ і за користування газотранспортною системою – більш прозоро та зрозуміло;

- більша частка опитаних (48%) підтримують введення щомісячної абонентської плати за спожитий газ з метою зменшення загальної суми платежів у зимові місяці. Даний показник коливається в залежності від регіону – від 34% до 56%. Протилежна думка притаманна 39,5% респондентів, ще 12% не змогли чітко відповісти на дане запитання;

- 45% респондентів вважають однаковий розмір сплати за користування газотранспортною системою для всіх абонентів справедливим. Необхідно зазначити, що частіше за інших несправедливою дану систему вважають респонденти сплатять за газ до 700 грн., а також респонденти, які не змогли назвати власні щомісячні витрати на газ. При цьому вартим уваги є те, що на отримані дані мало впливає думка громадян, які проживають у багатоквартирних будинках та не мають газових лічильників (у загальній структурі респондентів таких лише 12,2%). Можна припустити, що оцінки даної групи громадян щодо встановлення однакового розміру сплати за користування газотранспортною системою будуть більш позитивними і зрештою вплинуть на загальні показники щодо даного питання.

З повагою
Голова Комісії

Д. Вовк